

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redaktie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redaktie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon- trakt korting.

MEDITATIE

WIJ REIZEN OP DOORREIS!

I

„Mozes nu zeide tot Hobab, de zoon van Rehuël, de Midianiet, de schoonvader van Mozes: Wij reizen naar die plaats, van welke de HEERE gezegt heeft: Ik zal u die geven”

(Num. 10 : 29)

Medereizigers naar de eeuwigheid! Zó kunnen wij allen elkaar noemen. Ons aller leven is immers als een reis, en elke dag brengt ons dichterbij onze eindbestemming. Hebt u er wel eens over nagedacht wat úw eindbestemming is? Naar de eeuwigheid? zegt u. Ja, dat is natuurlijk waar, maar u weet toch wel, dat er twee wegen zijn naar de eeuwigheid? En bent u zich er nu van bewust, welke van die twee u reist?

Als u 's morgens in de trein of in de auto stapt, en u wordt gevraagd: waarheen is de reis? dan zegt u toch ook niet: ik reis naar vanmiddag? U noemt dan de pláats, waarheen u reist. Welnu, wij zijn allen op reis naar de eeuwigheid, maar naar welke plaats reist u daar? Bent u op de weg naar de eeuwige gelúkzaligheid, óf op de weg naar de eeuwige rampzaligheid? Dat is toch geen onbelangrijke vraag, vindt u wel?

Als wij Mozes woorden van de hierboven genoemde tekst horen spreken, zien wij in gedachten hem staan, wellicht op een plaats, die wat hoger is dan de omgeving, met zijn zwager Hobab naast zich. Vanaf die plaats slaan zij het optrekken van de kinderen Israëls gade.

Het volk is ongeveer een jaar bij de Sinai gelegerd geweest, als de Heere door het verheffen van de wolkkolom van boven de tabernakel der getuigenis het teken geeft, dat het volk moet optrekken. Voor het eerst hadden de beide zilveren trompetten hun geluid met enkele korte stoten doen horen. Een schok van verrassing zal door het leger gegaan zijn: We mogen optrekken, en het land, dat de Heere ons geven zal, gaan beerven!

Mozes staat daar in het geloof, als hij het volk langs zich ziet trekken. Hij ziet op de wolkkolom, die zich als de machtige Leidsman boven hen verheft. Hij hoort nog de woorden, die de Heere over Israël gesproken heeft en de belofte van het land, vloeiende van melk en honing. Het zal voor Mozes op dat moment onbegrijpelijk geweest zijn, dat de man naast hem zo besluiteloos kon zijn! O ja, het is waar, Hobab is een woestijnbewóner, maar Israël is alleen maar op reis door de woestijn. Zij houden deze woestijn niet voor hun uiteindelijke woonplaats. Zij gaan naar een ander vaderland.

Voordat Israël aan de Sinai gekomen was, had

het al heel wat meegemaakt. Op wonderlijke wijze waren zij door Gods hand uitgeleid uit Egypte en doorgeleid door de Rode Zee. Hoe hadden ze daar aan de oevers van de Schelfzee gezongen en gejubeld tot eer van God. Slechts drie dagen later waren zij echter al weer aan het murmeren om het bittere water bij Mara.

Door een wonder van Gods almacht werd het bittere water zoet. Van Mara ging het naar Elim, waar zij genieten mochten van de twaalf waterfontein en zeventig palmbomen. Maar hóe goed het daar ook was, Israël kon en mocht daar niet blijven. Het was niet het land der rust. Al ontvingen zij dan dagelijks het manna en zorgde God ook voor hun water, ze waren toch in de woestijn, een dor en dorstig land, een oord van de schaduwen des doods.

Zo zullen ook Gods kinderen, de ware christenen, er steeds bij bepaald worden, dat deze wereld niet hun vaderland is. Zij zijn vreemdelingen en bijwoners; ze hebben hier geen blijvende stad, maar zoeken de toekomstige. De Mara's worden hen niet gespaard; veel wederwaardigheden, veel rampen zijn des vromen lot, maar . . . uit die alle redt hem God! En zo mogen zij ook wel eens op liefelijke Elims verblijven, oases in de woestijn, maar toch is voor hen daar niet de ware, de blijvende rust!

„Wij reizen . . .” Daarvan moet de christen altijd doordrongen zijn. Ook in het meest aangename in dit leven, hóe dankbaar hij er ook voor mag zijn, kan en mag hij toch uiteindelijk niet rusten. Hoe groot is b.v. de weldaad, als alles in ons gezins- en familielevens rustig mag verlopen, nog niet door de dood is verbroken. Men kan in als er geen ernstige ziekte is en de familieband zekere zin wel rust vinden in het normale christelijke gezinsleven, en het kan een doel zijn van jonge mensen om dat op te bouwen, maar de christen vindt er toch niet dé rust in. Want: wij reizen . . . en ook in het naar menselijke maatstaven meest volmaakte huwelijk en gezin is alles maar ten dele, onvolmaakt, en het gaat voorbij!

Ook kan Gods kind in zekere mate rust vinden bij geestes-vrienden of -vriendinnen, als op verschillende wijze de gemeenschap der heiligen ervaren wordt. Wat een innerlijke rust kan het hen soms geven, als zij met elkaar over geestelijke zaken kunnen spreken. Vooral omdat men bij de meeste mensen (ook kerkmensen) daarmee niet moet aankomen, is het zo goed als we met iemand eens echt van hart tot hart kunnen spreken. Iemand, die misschien dezelfde geestelijke bevindingen heeft als wij, en ons daarom begrijpt. Iemand, met wie we kunnen bidden. Met zulke mensen kan zo'n 'verbondenheid' gevoeld worden, waarvan de wereldse mens niet het minste besef heeft. Ja, wij ervaren dat misschien weleens als een voorsmaakje van het hemelleven! Maar . . . het is de hemel niet! Dat blijkt maar al te zeer, als ook die vrienden ons ontvallen, want ook zij zijn sterfelijke mensen. En hoe gemakkelijk treedt in die verhoudingen ook niet een verkoeling, ja soms zelfs een verachting in! Want hier hebben wij altijd met mensen te maken, die net zijn als wijzelf zijn: hoogmoedig, zelfzuchtig, argwanend enz., ook al kennen ze

VAN DE ADMINISTRATIE

Door een abonnee uit N. Pekela werd mij de vraag gesteld of het mogelijk was een adres op te geven uit de buurt van Groningen, om in 24 aug. a.s. te Zwolle zal worden gehouden groepsverband de 8ste Ontmoetingsdag, die D.V. zamenlijk te bezoeken. Daar zulk een adres mij niet bekend is, verzoeken wij bij deze, wie uit Groningen of omgeving kan via N. Pekela een paar bezoeksters medenemen? Gelieve zich dan bij mij te melden, dan hopen wij dit adres door te geven aan de betrokkene, wij zien uit!

Nu wij toch over de Ontmoetingsdag schrijven, willen wij in herinnering brengen, dat voor gezamenlijk bezoek vanuit Alphen a. d. Rijn en omstreken men zich kan wenden tot het bekende adres: J. v. d. Bosch, Oudshoornseweg 96 Alphen a. d. Rijn, tel. 01720 - 73035. Geef U tijd op, om teleurstellingen te voorkomen. We hopen weer in Zwolle een goede dag te hebben, waarnaar door velen wordt uitgezien, en dat daardoor de onderlinge band weer moge worden versterkt.

De herinneringskaarten voor de 9de jaargang van „Bewaar het Pand” zijn thans weer verzonden. Wij verzoeken U vriendelijk direkt te gireren, en zien uit dat niemand achterblijft. In afwachting, Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 704350.

v. d. L.

een ander leven. En dan, als die vrienden ons verlaten hebben, kunnen we ons weer zo alléén op reis voelen!

Oases in de woestijn, manna en water op de reis. Dat is voor de christen ook het verkeren in Gods huis op de Dag des Heeren. „Hoe lieflijk zijn Uw woningen, o Heere der heirscharen! Hoe worden ze soms al verkwikt door het zingen van een psalm of bij het horen voorlezen van een tekst! Hoe kan men zich gevoelen als binnen het voorhangsel, wanneer de gemeente zich in gemeenschappelijk gebed met de voorganger tot God wendt. En wat een vertroosting en bemoeidiging valt er soms in de ziel, als het zaad van Gods Woord gestrooid wordt en als ons hart verklaard wordt. En dan de zegen, die in Naam van de Drieënige God op ons gelegd wordt!

En, al weet de christen, dat het Woord het voor-naamste is, wat zijn de sacramenten voor hem soms als plaatsen van zaligheid, ja plaatsen van vereniging met Christus! En toch is het niet onze uiteindelijke rustplaats! Wij moeten immers zeggen, dat zelfs onze heiligste verrichtingen met zonde bevuurd zijn. Ook in de bediening van Woord en Sacrament blijft altijd nog zoveel menselijks, en daarom ook iets onbevredigends. Er is altijd nog zoveel zonde in de ambtsdragers en in de gemeenteleden, in de predikers en in de hoorders. Dat alles leert ons, dat ook dáarin de bestemming niet bereikt is: „Wij reizen . . . !”

Gods kinderen moeten dan ook leren, meer en meer deze wereld te gaan zien met de ogen van een reiziger. Iemand, die in een mooie streek of stad op dóórreis is, ziet prachtige dingen, schilderachtige plekjes, fantastische landschappen, kapitale huizen of boerderijen. Maar hij blijft daar niet. Hij bekijkt en bewondert mis-

schien veel, maar hij gaat weer verder, hij kan zijn hart er niet op zetten. Nu, zó moet het ook met de christen zijn. Hij moet zijn hart en zijn liefde niet zetten op de dingen van de wereld, niet op zijn aardse bezittingen, niet op zijn zaak of zijn werk of zijn ambt. „Zoekt de dingen, die Boven zijn, niet die op de aarde zijn!” Zij moeten als Abraham, Izaäk en Jakob zijn, die in tabernakelen, in tenten woonden, en klaarlijk betoonden, dat zij een vaderland zochten.

Oók moet het treuren over het verlies van onze lieve man of vrouw of kinderen, of het heengaan van onze geliefde ouders, ons niet brengen tot het blijven stilzitten langs de weg. Het geldt immers steeds weer, zolang we nog op doorreis zijn: „Zeg de kinderen Israëls, dat zij vóórttrekken!” Steeds weer klinken de tonen van de zilveren trompetten, die ons oproepen voort te gaan. En dan is er vanuit Gods Woord voor het volk van God toch altijd de bemoediging, dat zij van kracht tot kracht steeds zullen voortgaan, totdat een iegelijk van hen zal verschijnen voor ~~God in Sion, in het hemelse Vaderland zullen~~ zij aankomen! „Wij reizen naar die plaats, van welke de HEERE gezegd heeft: Ik zal u die geven!”

(Wordt vervolgd)

D. J. van Vuuren.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

9

Van alle kanten werd Paulus er van beschuldigd dat zijn leer een nieuwe leer was, terwijl het de aloude en beproefde leer van vrije genade was. Toen de Heere Jezus een mens van een onreine geest bevrijdde, met dit woord: „Zwijg stil en ga uit van hem,” kwam men van alle kanten tot de vraag: „Wat nieuwe leer is deze, dat Hij met macht ook de onreine geesten gebiedt, en zij Hem gehoorzaam zijn?” Men was het niet gewoon, daar Hij dat zo maar deed, zonder enig vertoon en loon. En ja, dat was het aanschouwelijk onderwijs van de Heere Jezus in de leer van vrije genade.

De godsdienst is duur, die moet betaald worden, want daarin heeft de mens zijn eigen belang op het oog. Maar zo was het bij de Heere niet. Hij was dan ook niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen. Men was blind, geheel blind voor het licht van Zijn dienende liefde.

En als Paulus gesteld is in de Ariopagus te Athene, komen de burgers van die stad tot hem met de vraag: Kunnen wij niet weten, welke de nieuwe leer zij, daar gij van spreekt? En daar zij er een godsdienst op na hielden van alle goden, zodat zij zelfs voor de onbekende god een altaar gebouwd hadden, was dat een allerduidlijkst bewijs dat zij de levende God niet kenden. Dat gaf Paulus de gelegenheid Hem te verkondigen. Deze leer is door alle tijden heen een nieuwe leer genaamd, daar het de leer is van hartvernieuwende genade. Het is nieuwe wijn in nieuwe lederen zakken. De Heere maakt alle dingen nieuw. Er is vanuit de mens niets te bedenken dat zonder vernieuwing in Zijn dienst gesteld kan worden.

En toch zijn wij altijd weer geneigd terug te vallen naar het oude, daar het niet in gedachtenis wordt gehouden dat we dagelijks de vernieuwing nodig hebben, opdat het door ons beproefd zou worden, „welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij.”

Het gaat in de zaak van Petrus om de beleving van de nieuwe leer der genade die uit God is door Christus. Daarom moeten we deze zaak die in behandeling gesteld wordt door Paulus, van stap tot stap toetsen aan het Woord des Heeren: „En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was. Want eer sommigen van Jacobus gekomen waren, at hij met de heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij zich en scheidde zichzelf af, vrezende degenen, die uit de besnijdenis waren. En ook de andere Joden veinsden met hem; alzo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hun veinzing.”

Het gaat hier dus om de maaltijd die op twee-

erlei wijze gebruikt werd en dat in verband met het innerlijke geloofsleven.

Vanuit de profetie van Daniël is het ons bekend wat de betekenis inhield van de maaltijd naar Goddelijk voorschrift: „Daniël nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou ontreinigen met de stukken van de spijs des konings, noch met de wijn zijns drankes daarom verzocht hij van de overste der kamerlingen, dat hij zich niet mocht ontreinigen. En God gaf Daniël genade en barmhartigheid voor het aangezicht van de overste der kamerlingen.”

Dat was voor Daniël en zijn vrienden een geloofsbeproeving, die zij van ganser harte aanvaardden, tot eer van de Heere en tot wasdom van hun geestelijk leven.

Maar nu wordt Gods wet in het gebruik van de maaltijd deels niet en deels wel gehouden. Eer sommigen van Jacobus gekomen waren, at hij mede met de heidenen, maar toen zij gekomen waren onttrok hij zich en scheidde zichzelf af, vrezende degenen die uit de besnijdenis waren.”

En zo werden de heidenen door Petrus gebracht met de vraag: Waarom at hij eerst met ons mee, en na de komst van hen die met Jacobus waren niet meer? Petrus deed dat uit vrees voor degenen die uit de besnijdenis waren. Zo werd de innerlijke geloofsverhouding tegenover de Heere aangaande de vrijheid die in Christus is, dan heeft Petrus zich niet bezondigd bij 't gebruik van de maaltijd op een heidense wijze. Hij had immers in de Naam van Jezus Christus om de zegen des Heeren daarover gebeden. Het gebruik van de maaltijd was op christelijke wijze aangevangen, maar op welke wijze geëindigd? Petrus heeft zich onttrokken van de maaltijd en afgescheiden van de heidenen die ook christenen geworden waren. En dat had niet alleen voor het natuurlijke doch ook voor het geestelijke leven zijn droevige gevolgen. Zodat er in de grond der zaak noch Joods, noch christelijk gegeten en gedronken werd, en dat tot grote schade van de onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Wat hier plaats vindt raakt de beleving van de rechtvaardigmaking, die de vrede bij God ten doel heeft. Wanneer we met elkaar niet in Christus kunnen eten en drinken, kan de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, niet gesmaakt worden. Het was niet een eten in het geloof. „En al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.”

Voor Paulus nu had deze zaak in het licht van het Evangelie der genade geen bestaansrecht. „Maar,” zo zegt hij dan, „als ik zag dat zij niet recht wandelden naar de waarheid van het Evangelie, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: Indien gij, die een Jood zijt, naar heidense wijze leeft, en niet naar Joodse wijze, waarom noodzaakt gij de heidenen naar Joodse wijze te leven?”

Het was voor Paulus een zware taak Petrus aan te spreken in deze afwijking van de waarheid, daar hij hem als kind en knecht des Heeren liefhad. Maar de liefde van Christus had hierin bij hem de overhand. Door het niet te doen zou hij zijn geweten bezwaard hebben, want dat zwijgen hield dan een zekere toestemming in. Maar bovenal zou hij de Heere daardoor beledigd en Zijn Geest bedroefd hebben. Dat zou tot grote schade geweest zijn voor het erfdeel des Heeren.

Bij menselijke bepalingen, die opkomen uit een wettische geest en vleselijke handelingen ten gevolge hebben, kan het Evangelie der genade niet tot zegen gesteld worden. En dat heeft de kerk des Heeren nodig om op te wassen in het geloof. Zodra de vrijheid die is in het Evangelie der genade gekrenkt wordt door wettische woelingen, dan onderdrukt dat de evangelische heiligmaking die we zo nodig hebben voor de verborgen omgang met de Heere.

Paulus denkt hiermee ook aan de bekering van degenen die het leven der genade nog missen. Het welmenend lokken en roepen van degenen die dat missen, komt voort uit de zuivere beleving van het Evangelie. Dan wordt het hen moeilijk gemaakt op het bed van zorgeloosheid, opdat zij zouden opstaan en de Heere zoeken eer het voor eeuwig te laat is. Maar indien men gaat leven bij een wettische godsdienst, wordt dit positieve geluid gemist, daar men het druk krijgt met allerlei wettische bepalingen, wat de ongerechtigheid van het ongelooft in de hand werkt.

Galaten 2 : 11 - 14

Soest.

Kok

De 8ste Ontmoetingsdag

Het is nu wel algemeen bekend, dat we onze 8e ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van „Bewaar het Pand”, D.V. zaterdag 24 augustus a.s. te Zwolle in de Grote Kerk hopen te houden.

De sprekers zijn :

MORGENSAMENKOMST, aanvang 10.30 uur :

Opening: Ds. G. Blom

Spreker : Ds. H. van Leeuwen

Onderwerp : „Gericht en heil”

Slotwoord : Ds. R. Kok

Pauze

MIDDAGSAMENKOMST, aanvang 2 uur :

Opening : Ds. P. Sneep

Spreker : Ds. M. C. Tanis

Slotwoord : Ds. H. C. van der Ent

In het nummer van 8 augustus a.s. hopen we definitieve gegevens te kunnen verstrekken. Dan zullen we D.V. ook nadere mededelingen doen omtrent parkeergelegenheid en alles wat verder van belang is.

De Heere geve ons weer een echte ontmoetingsdag in Zijn gunst. B.

DE PREDIKING VAN DE NADERE REFORMATIE

4

Hoofdstuk IV van het proefschrift van Dr. Brien en heeft tot titel:

Herkomst en nawerking van de klassifikatiemethode binnen de prediking van de Nadere Reformatie.

Dr. Brien wijst op twee invloeden, waardoor deze kerkhistorische stroming in ons land moest komen tot haar predikwijze.

Eerst schenkt hij aandacht aan: invloed vanuit de scholastiek: samenhang met de na-reformatische Schriftinterpretatie. Wie nauwkeurig let op het Schriftgebruik onder de mannen van de Nadere Reformatie, ontdekt een bepaalde manier van behandeling, interpretatie en verwerking van de bijbelteksten, welke haar wortels heeft in de na-reformatische orthodoxie. De neo-scholastiek werd de algemene wetenschappelijke benaderings- en behandelingsmethode van deze tijd en zette ook een stempel op de vormgeving van de Schriftuitlegging en de prediking, vooral binnen de kringen van de voetianen, die in navolging van hun meester G. Voetius deze methode hanteerden.

Men wilde de continuïteit met de inhoud en de boodschap van de reformatische verkondiging bewaren, maar de eigentijdse denkvormen. Dat wil zeggen: in scholastieke denkvormen. Dr. Brien noemt een aantal gevolgen:

- Uit de Heilige Schrift werd op scholastiek verantwoorde wijze en in scholastieke vormgeving een eigen, afgerond, wel gedefinieerd systeem van kerkelijke leer getrokken en vastgesteld.
- Aan deze leer werd in het vervolg de uitlegging van de Schriften onderworpen en genormeerd. De dogmatische bezinning verliest haar dienstknechtsgestalte en wordt almeer heerseres. Zo kon ook een dogmatisch vastgestelde heilsorde gaan funktionieren als hermeneutisch principe in Schriftuitlegging en -toepassing.
- De reformatie had het pro-nobis-karakter van de openbaring ontdekt en de „Zugehörigkeit” van de konkrete mens tot Gods eenmalige openbaringshandelen aan Israël en in Jezus Christus gesteld. Dat wilde zeggen, dat verklaring en toepassing ineengestrengeld en wezenlijk saamgebonden waren, dat Gods belovend spreken en het menselijk gelovig aanvaarden in een levend geheel werden gezien en gehouden. De na-reformatische Orthodoxie en in haar spoor de Nadere Reformatie

haalden, door de scholastieke wetenschapsbenaderingsmethodiek gedreven, beide grootheden uit elkaar. Daarom kan hier gesproken worden van een isoleringsproces, van gespletenheid en dualisme, en van desintegratie. Er ontstond een scheiding tussen voorgestelde leer en doorleefde bevinding, tussen de sprekende God en de horende mens. Hiermede hangt samen de splitsing en afzonderlijke behandeling van de explicatie en de Nadere Repro-nobis-karakter verdwijnt almeer uit het spreken van de openbaring en wordt ingevuld voor een algemene zijnsbetrachting met geabstraheerde, geobjektiveerde grootheden: God en de mens.

- d. De Orthodoxie nu had met de scholastieke methode vooral de aandacht gericht op de uitlegging van de Schrift en op de uiteenzetting van de uit haar getrokken rechte leer, waaruit het direkte rapport met de mens, de lezer, hoorder en belijder, was uitgekapt. Deze uitlegging en uiteenzetting werd op gangbare wijze als volgt gegeven: verklaring van de woorden en zaken (analytisch), opstelling van de tegenwerpingen, verdedigingen en bewijsvoeringen. Dit werd in de Nadere Reformatie en haar voorbeeld het documentum zo'n gewichtige functie vervulde. Er was dus een toenemende anatomisering van de openbaringswaarheid aan de gang.
- e. Dit leverde echter een vervreemding en vereenzaming op van de mens. Zijn persoonlijk heil en zijn persoonlijke doorleving kwamen hierbij niet meer ter sprake, terwijl deze mystiek toch legitiem tot het heil behoort. Met klem begonnen de mensen aandacht hiervoor op te eisen. En het was met name de Nadere Reformatie die deze roep en vraag uit de nood opving en ter harte nam. Zij ging als geen ander in die dagen het accent leggen op het menselijk doorleven, op de persoonlijke ervaring en het individuele geloofsleven, dus op de tweede categorie in het isoleringsproces. Maar ze deed dit met de wetenschapsmethode, die haar eigen was. Zo werd de scholastieke benaderings- en ontledingsmethodiek ook gericht op het mystieke leven van mensen. Deze mensen werden in hun relatie tot en in hun konfrontatie met de heilsopenbaring van God eerst geabstraheerd en daarna geanalyseerd en geanatomiseerd. Zo werden de kerkdienaren van de beweging der daarna geanalyseerd en geanatomiseerd. Zo Nadere Reformatie naast anatomisten van de tekst ook anatomisten van het menselijk hart en dit alles kreeg in de prediking zijn neerslag.

Dr. Brienens wijst op de invloed van Coccejus en de zijnen en zegt dan: Dit betekende voor de voetianen een stimulans om hun toepassing op de verschillende staten en standen van de hoorders.

Er was ook **invloed vanuit de mystiek**.

In de eerste tijd na de Reformatie — aldus Dr. Brienens —, tijdens de Orthodoxie in het bijzonder, scheen de mystiek, nu en dan soms uitwasend tot mysticistische stroom, van de christelijke religie langzaam te verzanden. Doch dit was slechts schijn. Ze bleef als onderstroom zich handhaven en brak juist ten tijde van, er kan zelfs gezegd: als uiterste reactie op een starre en verstarrende neo-scholastieke dogmatiek, verationaliseerd christendom en verdorde prediking, weer met kracht door. Ze eiste weer volop de aandacht en de honorering op en kreeg die ook. Met name in en door de Nadere Reformatie. Dr. Brienens wijdt hier verder over uit. We kunnen niet alles overnemen. We volstaan met het laatste gedeelte van de samenvatting:

Door de klassifikatiemethode hebben de predikers van de Nadere Reformatie pastoraal willen indringen in de vragen, noden, liggingen en ervaringen van de ziel en leiding willen geven aan de werking van Gods genade in de mensen.

In de klassifikatiemethode wordt zichtbaar een eigenaardig dualisme, of moeten we spreken van een samenbundeling van twee tegenover elkaar staande systemen, namelijk van de scholastiek en de mystiek.

Of met de aanwending van de scholastieke ontled- en indelingsmethode op het innerlijke zie-

leleven, op de staten en standen der ziel, aan de bovenvermelde roep genoeg gedaan is, blijft ter nadere beoordeling. Ook de vraag of de scholastieke methode van ontleding en indeling wel gepast is om recht te doen aan die roep en of deze methode het geestelijk leven soms juist in verkeerde banen heeft geleid.

B.

UIT DE PRAKTIJK

39.

Het is maar goed geweest, dat wij voor vanavond maar één bezoek hebben afgesproken. Wij zouden geen tijd gehad hebben voor een tweede bezoek, zo melde mijn mede ambtsbroeder, toen wij laat in de avond huiswaarts keerden. Ja vriend, ik ken die mensen wel, en daarom dacht ik dat mogelijk de tijd ons wel ontgaan zou; niettemin heb ik geen spijt van dit langdurig bezoek, want als die man uit zijn leven gaat spreken, dan behoef je niet veel te vragen, maar dan voel je aan, dat hier iemand spreekt die weet wat hij zegt; de leidingen des Heeren liggen hier eenvoudig en klaar. Zijn opmerkingen en de bespreking daarvan hebben wel wat tijd in beslag genomen, maar het zijn dingen die wij op huisbezoeken wel meer aantreffen.

Wat was het geval geweest op deze avond? Nadat deze man op ons verzoek kort en zakelijk verteld had, wat de Heere in zijn leven gewerkt had, in een weg van overtuigingen en ontdekkingen, en hoe er door de onmogelijkheden aan zijn kant, de mogelijkheid om zalig te worden werd geopenbaard in een geschonken Borg en Middelaar, waarin wij mochten opluisteren een zuivere Schriftuurlijke leiding des Heeren, toen werd door deze man opgemerkt, dat hij niet zo veel „Waarheden” had gekregen. Men ontmoet soms mensen die volop „Waarheden” krijgen, maar ik kan dat daarmee altijd niet eens zijn; hoe denken jullie daarover?

Ja, er wordt op huisbezoek naar dingen gevraagd die een nadere verklaring nodig hebben, en daarom hebben we geprobeert een antwoord te geven. Vooreerst, zo hebben wij gezegd, het is des Heeren weg en leiding om Zijn Woord door de bediening des Geestes te gebruiken tot overtuiging, lering en leiding, evenwel is er licht van Boven nodig om te onderscheiden hoe een zekere Waarheid tot ons komt, en of deze op de rechte plaats is. Wij die onder de Waarheid zijn opgevoed kennen vele Bijbelteksten en Psalmregels uit ons hoofd, en uit kracht van die algemene Bijbelkennis komen er vele waarheden voor onze aandacht, maar wat doen wij er mee, en wat werkt dat uit? Doorgaans is het zo gauw verdwenen als dat het gekomen is. Men ontmoet mensen die zulke voorkomende teksten aangrijpen, en zeggen „dit heb ik van de Heere gekregen”, en al zijn er voor of na geen werkzaamheden geweest, bedenken zij niet of er op die tijd en plaats voor zulk een Waarheid was, en houden vast dat dit van de Heere geweest is, en steunen er op dat dit woord een toezegging is voor hun zaligheid, terwijl uit hun verdere leven gebleken is, dat geen verdere werkzaamheden voorgekomen zijn, en als dan door andere mensen hun de handen worden opgelegd, wordt dit aanvaard en geloofd.

Eens op bezoek zijnde bij een ernstige zieke man, was daar een bezoeker met hem in gesprek; wij luisterden naar dat gesprek. De bezoeker vroeg aan die zieke man „Heb je nooit eens een Waarheid gehad?” de zieke antwoordde „er zijn zoveel teksten en Psalmversjes voor mijn aandacht gekomen, want ik heb van jongaf onder de Waarheid verkeerd, maar dat alles deed mij niets, ik bleef dezelfde en kon mij die woorden niet toe-eigenen”. En wat zeide de bezoeker? „Wel man, die teksten moet je vasthouden”, en daar begon hij de zieke voor te praten en op te bouwen, en wat antwoordde die zieke man: „ik heb van jongs af veel onder het ware volk des Heeren mogen verkeren, maar ik heb nooit gehoord dat de bekeringsweg een rekensommetje is. Deze zieke man is reeds spoedig na dit gesprek gestorven. Het gesprek dat wij met deze bezoeker buiten de woning gehad hebben, wil ik U bespreken.

Maar nu zijn er mensen van wie wij geloven mogen dat zij een ander leven kennen, die ook „Waarheden” krijgen, en als je op de vruchten

ziet, het dan blijkt dat het geheel anders uitkomt als dat men gedacht heeft. Ja vriend hoe menigmaal komt het voor, dat men aan voorkomende waarheden een verkeerde uitleg geeft. U bedoelt met deze vraag eigenlijk mensen die Genade kennen, en met voorkomende Waarheden, waarin zij geen licht hebben, verkeerd werkzaam zijn. Wie van Gods volk heeft hier geen kennis aan, wat moet menigmaal gezegd worden „Wat ben ik toch duister in 's Hemels wegen”, wat denken wij verkeerd en menen, nu zal het zo gaan, en dan blijkt later dat des Heeren wegen anders zijn dan onze wegen. Wat heeft men bij de voortduur de leiding en het licht des Geestes nodig om niet verkeert werkzaam te zijn. Wij hebben in het verleden met een man op de buitenafwerken omgegaan die mij eens het volgende vertelde: Ik kwam op een zaterdag thuis na drie weken weggeweest te zijn, en merkte al dadelijk aan mijn vrouw, dat er iets bizonders met haar was. Zij vertelde hoe deze week haar krachtig was voorgekomen: Schrik U o Israël om Uwen God ontmoeten, hetwelk haar zeer ontroerd had, en waaraan zij de uitlegging gaf, dat nu haar einde zeer nabij was. Ook haar man meende dat dit Woord als een voorbede van haar sterven zou zijn. Maar wat gebeurde er. Na korte tijd kwam de Heere over met een krachtige bevestiging van haar genadestaat, zodat zij zich verheugden mocht in God haar Zaligmaker. Nadien heeft deze vrouw nog meer dan 10 jaren geleefd.

Vriend, van het één en ander, dat vanavond tersprake gekomen is, kunnen we deze lering trekken, dat wij als mensen in ons zelf aangemerkt, altijd geneigd zijn een verkeerde uitleg te geven aan de woorden die de Heere tot ons nut en lering doet voorkomen; daarom is zo nodig bij de gedurigheid de voorlichtende werking des H. Geestes in alle zaken.

J. van Heteren

Voor de jeugd

Beste Jongelui !

Gideon 28 (Richt 6 : 30 - 32)

„Toen zeiden die mannen der stad tot Joas: Breng uwen zoon uit, dat hij sterve, omdat hij het altaar des Baäls heeft omgeworpen, en omdat hij de haag, die daarbij was, afgehouden heeft.

Joas daarentegen zeide tot allen: Zult gij voor de Baäl twisten, zult gij hem verlossen? Die voor hem zal twisten, zal nog deze morgen gedood worden. Indien hij een god is, hij twistte voor zichzelf, omdat men zijn altaar heeft omgeworpen.

Daarom noemde hij hem te dien dage Jerubbaäl, zeggende: Baäl twistte tegen hem, omdat hij zijn altaar omgeworpen heeft.”

Gideon kwam door zijn reformatorische daad bij zijn dorpsgenoten in een kwade reuk te staan. Hij had een spaak gestoken in het wiel van hun zondig leven. En dat namen ze niet. Zij gaan daarom gezamenlijk naar zijn ouderlijk huis, naar Joas, de dorpsverste en zij eisen dat Gideon aan hen zal worden overgeleverd. Dan zal er over hem een volksgericht plaats hebben.

Zij willen hem doden. Met krasse bewoordingen brengen ze hun plannen Joas aan de weet: „Breng uwen zoon uit, dat hij sterve . . .”

Wanneer deze mensen heidenen zouden zijn geweest, dan zoudt ge hun houding kunnen begrijpen. Je zoudt ook nog vele verontschuldigungen voor hen aan kunnen voeren. Zij wisten dan tenslotte niet beter.

Maar het erge is, dat het geen heidenen waren, doch bondelingen. Mensen die beter konden weten, en toch niet beter deden. Hun schuld is er daarom des te groter door.

Aan de andere kant wordt ons in deze geschiedenis toch wel duidelijk getoond, dat al is men een bondeling, men daarom niet beter is dan een heiden. Men is van nature even blind als de heidenen. Aan heidenen moet een wonder gebeuren. Maar aan bondelingen moet ook een wonder gebeuren. Van beiden moeten de ogen worden geopend.

Vergeet jullie, jongens en meisjes, dit a.u.b. niet. Want dat wordt vandaag nogal eens over het hoofd gezien. Het lijkt er zelfs wel op, alsof men deze dingen niet eens meer druft te

preken. Waar hoor je nog, dat bondelingen ook bekeerd moeten worden, dat bondelingen ook de ogen moeten geopend worden? Het is zo ongeveer een vanzelfsheid dat dit bij voorbaat al in orde is. Laten jullie je daarom niet bedriegen. Want het is groot als je een bondeling moogt zijn, je verantwoordelijkheid is daardoor groter als die van een heiden, maar er moet aan jullie evengoed een wonder gebeuren. Want van nature is elk mens aan de dorpsgenoten van Gideon gelijk. Wie wil er in zijn zondig leven gestoord worden? Dat wil niemand. En als er iemand is, die het toch durft te wagen, dan behoort hij over het algemeen niet tot „getapte” mensen.

Hoe komt ook de dwaasheid van deze verblinde „bondelingen” tot openbaring. Want Gideon had hen door zijn daad de twee wegen laten zien. Het dienen van de Baäl was de weg des doods. Het dienen van de HEERE was de weg ten leven. En nu kiezen wij allemaal de dood boven het leven. Zij kiezen de afgod boven de ware God. Afgodendienst is duivelsdienst, zegt Paulus. Men verkiest dus de duivel boven God. Dat deden Adam en Eva ook, toen zij van God afvielen, en dat doen nu al hun nakomelingen. Zij gaan in hetzelfde dwaalspoor voort.

Zijn daar jullie ogen al voor geopend geworden? Dat moet eens gebeuren, en dat moet iedere keer weer gebeuren. De dwaasheid, die ons aangeboren is, moet steeds dieper worden ingeleefd. Als dit gebeurt, wat wordt dan de lankmoedigheid Gods groot.

Denken jullie je eens in: Gideon moest sterven, omdat hij „des Heeren woord” volbracht had. Zou het nu een wonder geweest zijn, als God al die mensen had laten sterven? Hij had daar toch de macht toe en ook het recht, want „de ziel, die zondigt, die moet sterven”. Doch de Heere deed het niet.

Zou het een wonder zijn, jongens en meisjes, wanneer de Heere ons allemaal liet sterven? Want wij hebben toch allemaal gezondigd en zijn derhalve, mede omdat we het als bondelingen hebben gedaan, Gods gramschap dubbel waardig. Doch de Heere laat ons nog leven. O, hoe groot

is uw goedgunstigheid... Hebben jullie dat wel eens vol verwondering gezegd, zo voor jezelf? Dat zul je zeker doen, wanneer je ware zelfkennis krijgt.

Maar is dan het recht geen recht? Als nu dat volk had moeten sterven, als wij nu zouden moeten sterven, waarom gebeurde het dan niet, en waarom gebeurt dat ook nu nog niet?

Ik zou jullie nog eens willen wijzen op het offer, dat door Gideon ontstoken was, en dat wees toch heen naar het enige Offer van de Heere Jezus Christus. God heeft Zijn Zoon uitgebracht, Hem laten sterven, Hem tot in de dood overgegeven, opdat zondaren gespaard zouden kunnen worden, eeuwig zouden kunnen leven.

Als daar de ogen voor open gaan, dan stijgt de verwondering ten top. Dan krijg je met de Goddelijke liefde te doen, die onuitsprekelijk is. Als dat gezien mag worden, dan laten we de wapenen zakken. Dan worden gebalde vuisten gevouwen handen. Dan gaan we letterlijk en figuurlijk door de knieën om de Heere groot te maken voor zoveel genade, die Hij dan groot wil maken in een arme, verloren zondaar.

Ik kan mij voorstellen dat Joas in een benarde positie kwam te verkeren, toen al zijn onderdanen zo dreigend en eisend tegen hem over stonden. En wat gebeurt er nu? Joas, die we al eens eerder hebben gezien als een min of meer slappe figuur, die de Baälsdienst zoal niet had bevorderd, ze dan toch op z'n minst toegelaten, komt ineens openbaar als een held. De wonderen zijn de wereld nog niet uit. Gelukkig niet. Want als dat waar was, dan was het voor ons allen verloren.

Joas zijn ogen zijn er voor open gegaan, dat een afgod toch eigenlijk niets is, en daarom zegt hij tot allen, die bij hem stonden: „Zult gij voor de Baäl twisten, zult gij hem verlossen? Die voor hem twisten zal, zal nog deze morgen gedood worden. Indien hij een god is, hij twistte voor zichzelf, omdat men zijn altaar heeft omgeworpen”.

De bedoeling van deze woorden is duidelijk. Voor Baäl twisten, hem verlossen, wil eigenlijk niets anders zeggen dan: het voor Baäl opnemen, hem verlossen, zijn altaar weer opbouwen, de Baäls-

dienst weer in ere herstellen. Dus op de oude voet doorgaan. Dat beginsel leefde wel in hun hart. En in wienshart leeft het niet? Op de oude voet doorgaan, dat ligt ons altijd weer, zolang we inwendig niet vernieuwd zijn. Ja, als dat wonder niet gebeurt gaan we altijd op de oude voet door.

Als dat wonder gebeurt, dan komen we er achter, dat een afgod inderdaad niets is, ook nu nog niet. Dan gaan we het met Joas opnemen voor de Heere en Zijn dienst. Want zo was het toch met hem. Is het met jullie ook al zo?

Het krasse optreden van Joas heeft zijn dorpsgenoten er middelijkerwijs van weerhouden om Gideon kwaad te doen. Ook hierin komt de almacht des Heeren openbaar. De „vijanden” van Gideon kunnen niet doen wat zij willen. De Heere regeert en zal zijn almacht tonen. Wat is dat groot, als je daar ogen voor hebt.

Ik weet niet, of in jullie hart de vreeze des Heeren woont. Als dat het geval is, dan zul je de vijandschap in je leven ook ervaren. Doch leer dan uit deze geschiedenis, dat de vijanden niet altijd kunnen doen wat ze willen. Want je leven is tenslotte in Gods hand. Dit wordt maar al te veel vergeten. O zeker, we weten het wel, als er niets aan de hand is. Maar het te mogen ervaren als de nood aan de man komt, dat is het grootste.

Gideon kwam er achter wat hij aan zijn God had. Hij, die het voor de Heere en Zijn zaak had mogen opnemen, wordt nu door de Heere beschermd. De Heere neemt het nu voor Hem op. Middels zijn vader, zeer zeker! Maar die zijn doen en laten wordt ook door de Heere bestuurd. In zou hier willen eindigen met de opmerking: Des Heeren werken zijn zeer groot
Wie ooit daarin zijn lust genoot,
Doorzoekt ze ijv'rig en bestendig.

Dat is, dacht ik, een goede vakantie bezigheid. Ik gun jullie er veel werk mee.

Kun je in de vakantietijd ook nog niet eens een klant winnen voor ons blad? Het abonnementental groeit gestadig. Doch er kunnen er nog meer bij.

De hartelijke groeten van jullie aller vriend,
Ds. H. C. v. d. Ent.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

Zojuist verschenen:

DE MORGEN DER MENSHEID

Hoe Prof. Oosterhoff Genesis 2 en 3 leest
door Ds. JOH. FRANCKE

In dit boek toetst de schrijver de uitleg door prof. dr. B. J. Oosterhoff te Apeldoorn aan Gen. 2 en 3 gegeven, om die uitleg in hoofdzaken af te wijzen. Tegenover prof. Oosterhoff wordt in een apart hoofdstuk ook de toerekening van Adams eerste zondeschuld op grond van Romeinen 5 als goede leer der Schriftgetrouwe kerk gehandhaafd.

Een zeer actueel boek, 180 pag., prijs f 15,-
Ook in de boekhandel

UITGEVERIJ J. BOERSMA - Enschede

Prof. G. Wisse:
DE DROEFHEID
NAAR GOD

Achtendertig korte overdenkingen n.a.v. 2 Cor. 7:10a. Gebonden f 7,90 exclusief portokosten.

Zend Uw bestelling in geopende enveloppe zonder postzegel aan:

Boekhandel
G. DEN BOER jr.,
Antwoordno. 15,
Twijzel, post Kootstertille,
Tel. (05115) 14 96

P.S. Vraagt gratis en vrijblijvend onze nieuwste prijscourant van boeken en grammofoonplaten.

Vele kwalen vinden hun oorzaak in

Nervositeit,

vandaar, de steeds toenemende vraag naar onze doeltreffende en beslist onschadelijke

ZENUWKRUIDEN

Kuur voor een maand f 8,50

(verzendskosten inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Telefoon 023-312882
Giro 190609



Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

DE LANDELIJKE ZENDINGSDAG

VAN DE STICHTING RHODESIA ZENDING

ZAL D.V. ZATERDAG 27 JULI A.S. GEHOUDEN WORDEN IN DE JACHIN EN BOAZ KERK VAN DE OUD GEREFORMEERDE GEMEENTE, TE URK. AANVANG 10.15 UUR.

AGENDA:

OPENING DOOR DE VOORZITTER, DE HEER L. DE BOER TE URK.
SPREKERS:

Ds. H. VAN DER POST TE BERGAMBACHT

Ds. J. VAN DER POEL TE EDE

PAUZE VAN 12 TOT 2 UUR

Ds. H. WILTINK TE DOETINCHEM

DE HEER B. FLORIJN TE GOUDA

Ds. E. DU MARCHIE VAN VOORTHUYSEN TE LEERSUM

DE MORGEN COLLECTE IS BESTEMD VOOR HET ZENDINGSWERK IN RHODESIË.
DE MIDDAG COLLECTE ZAL SPECIAAL BESTEMD ZIJN VOOR HET „THEMBISO” KINDERTEHUIS.

We hopen op veel vrienden en belangstellenden, om gezamenlijk deze dag in eensgezindheid te mogen doorbrengen. Voor hen die per trein reizen delen we mee dat de trein uit Utrecht naar Zwolle vertrekt om 7.49 uur. Overstappen in Amersfoort. Aankomst te Amersfoort 8.03 uur. Vertrek uit Amersfoort 8.06 uur. Aankomst te Zwolle 8.44 uur. Vanuit Zwolle kan men het best meteen per bus naar Urk reizen. Vertrek bus uit Zwolle (rechts van het station) 8.50 uur. Aankomst Urk 10.10 uur. Vertrek uit Urk naar Zwolle n.m. 16.15 - 17.15 - 18.15 uur.

Indien U verhinderd mocht zijn deze Zendingsdag te bezoeken, mogen we U dan toch het gironummer van de penningmeester in herinnering brengen? Het is Penningmeester Stichting Rhodesia Zending, Ziedewijdsedijk 59 te Barendrecht **GIRO No. 477598**. Als we allen nog even meehelpen dan kan de bouw beginnen van het „THEMBISO” KINDERTEHUIS.